

ŠKOLNÍ STRATEGIE PRIMÁRNÍ PREVENCE

PRO OBDOBÍ 2023 - 2027

ZÁKLADNÍ ÚDAJE

Název a adresa školy, pro kterou platí tento MPP	Základní škola a Střední škola, Most, Jana Palacha 1534, příspěvková organizace
Jméno a příjmení ředitele	Mgr. Hana Slapnicková
Telefon na ředitele	476 703 181
E-mail na ředitele	slapnickova@specmo.cz

Jméno a příjmení školního metodika primární prevence RCH	Mgr. Ludmila Prokopová
Telefon	476 700 000
E-mail	prolu@specmo.cz

Jméno a příjmení výchovného poradce	Mgr. Simona Průšová
Telefon	476 700 000
E-mail	prusova@specmo.cz

Použité zkratky:

ŠSPP - školní strategie primární prevence
PPPŠ - program primární prevence školy
MPPŠ –metodik primární prevence školy
RCH – rizikové chování

PP – primární prevence
VP – výchovný poradce
PPRCH – primární prevence rizikového chování

PREAMBULE

Období školního vzdělávání je velmi významné při formování osobnosti mladých lidí. Preventivní působení ve školách je nástrojem, kterým lze pozitivně působit na postoje a hodnoty dětí a mladistvých a to i na žáky, jež nemají dostatečné rodinné či sociální zázemí a podporu. Efektivita preventivní práce (ve smyslu účinného pozitivního ovlivnění změny chování) je navíc u dětí a mladistvých vyšší než v případě dospělých jedinců. Při realizaci účinných primárně preventivních programů je vhodné oslovovat cílovou skupinu v jejím přirozeném prostředí či v její komunitě.
(MŠMT - Národní strategie 2019 -2027)

Zdravý vývoj dítěte je předpokladem pro jeho úspěšné začlenění do společnosti, do pracovního procesu. Odpovědnost za zdravý vývoj dítěte mají zákonní zástupci (rodiče). Ke zdravému vývoji dítěte patří také optimální vývoj jeho možných vzdělávacích schopností. Rodiče mají povinnost zajistit dítěti podmínky pro přiměřenou přípravu na vzdělávací proces. Současně mají povinnost věnovat se dítěti, rozvíjet jeho nadání a dovednosti. Mají povinnosti i ve vztahu ke škole – je nezbytné, aby spolupracovali a podpořili význam vzdělávání. Povinnosti a odpovědnost vzhledem ke vzdělávání a výchově žáků však mají také školy, které se musí citlivě reagovat na podmínky, ve kterých dítě vyrůstá a zároveň musí respektovat právní rámec řešící tuto problematiku. Cílem procesu vzdělávání je také, co nejdříve naučit, že povinnosti mají také žáci. Školní strategie minimální primární prevence naší školy vychází z dlouhodobých zkušeností práce metodiků primární prevence školy s žáky, jejich rodiči, pedagogy školy, Městskou policií Magistrátu města Mostu, Policií ČR, neziskovými organizacemi dlouhodobě spolupracujícími se školou a dalšími institucemi. Na strategii navazuje minimální program primární prevence školy, který je každoročně vyhodnocován tak, aby poznatky mohly být zapracovány do MPPPŠ pro další školní rok a posléze byly využity pro strategii na další období. Školní strategie minimální primární prevence je zpracována dle pokynů MŠMT a platné legislativy vztahující se problematice výchovy, vzdělávání a rizikového chování dětí, žáků a studentů.

NAŠE ŠKOLA

Na naší škole jsou vzdělávání žáci základní školy, žáci s mentálním postižením, žáci s kombinovanými vadami, žáci s diagnózou porucha chování nebo různými psychiatrickými diagnózami. Značná část našich žáků je zatížena skutečností, že žije v rodině nacházející se v tíživé životní situaci, vyplývající ze stavu, kdy práceschopní členové rodiny nepracují. Mnoho žáků naší školy nezažila, že by jejich rodiče měli stálé zaměstnání. Život v takových rodinách postrádá pravidelný režim, čímž se otvírá prostor pro rizikové chování jejich dětí a mládeže.

CÍL ŠSPP 2023 - 2027

Cílem ŠSPP je využít komplexní soubor všech koordinačních, legislativních a regulačních opatření, jejichž účelem je zabezpečit funkční systém primární prevence rizikového chování, snížit míru rizikového chování u dětí a mládeže a minimalizovat jeho vznik. Politikou je efektivní, systémová a provázaná primární prevence, jednotná a kooperující spolupráce všech subjektů, které udržují vysokou úroveň poznání v oblasti trendů a vědecky ověřených postupů v oblasti primární prevence, participujících na pilíři primární prevence, a to na horizontální i vertikální úrovni. Spolupráce na vymezení a ustálení jednotné terminologie, stabilizování jednotných přístupů, metod a nástrojů efektivní primární prevence, sjednocení parametrů výkonů v primární prevenci nespecifické i specifické zajistí účinnější postupy při hrozbě případného rizikového chování dětí a mládeže.

V rámci nespecifické primární prevence rizikového chování je cílem seznamovat žáky s veškerými aktivitami, které sice nemají přímou souvislost s konkrétním typem rizikového chování, ale napomáhají

snižovat rizika podporou zdravého životního stylu a osvojování pozitivního sociálního chování prostřednictvím smysluplného využívání a organizace volného času, například zájmové, sportovní a volnočasové aktivity a jiné programy, které vedou k dodržování určitých společenských pravidel, zdravého rozvoje osobnosti, k odpovědnosti za sebe a své jednání.

V oblasti specifické primární prevence rizikového chování bude s žáky pracováno v aktivitách a programech, které jsou zaměřeny specificky na předcházení a omezování výskytu jednotlivých forem rizikového chování žáků.

Současně aktivně sledovat obsahově a terminologicky aktualizování stávajícího právního rámce primární prevence rizikového chování, právních předpisů, v působnosti jiných resortů, za účelem nabytí informací o jasném vymezení terminologií, rolí a kompetencí jednotlivých aktérů a případně spolupracovat na iniciativě vytvoření nezbytných nových legislativních dokumentů.

Školní strategie primární prevence je zpracována dle pokynů MŠMT (Národní strategie primární prevence rizikového chování dětí a mládeže na období 2019 - 2027), informací Krajského úřadu Ústeckého kraje a platné legislativy řešící problematiku výchovy, vzdělávání a rizikového chování dětí, žáků a studentů.

VSTUPNÍ INFORMACE PRO VYTVOŘENÍ ŠSPP 2023- 2027

Vyhodnocení PPPŠ za roky 2019 – 2023 a ŠSPP 2019 – 2023

ŠSPP 2023 - 2027 je zpracována po vyhodnocení PPPŠ z jednotlivých školních let. PPPŠ pro každý školní rok, reaguje na aktuální rizika hrozící žákům školy. K dlouhodobým problémům (záškoláctví, skryté záškoláctví, požívání různých legálních i nelegálních návykových látek, vandalizmus, gamblerství, drobné krádeže atd.) přibývají nové (finanční ngramotnost, kyberšikana, netolismus, porušování soukromí, sebepoškozování atd.). Novým rizikům se přizpůsobila tedy i strategie, jak tato rizika minimalizovat – eliminovat.

Informace pedagogů

Každý rok v rámci ŠSPP při vytýkání cílů PPP školy pomáhají informace získané od pedagogů v průběhu předchozího školního roku. Pedagogové aktuálně informují metodika prevence RCH vždy, když dojde v době vzdělávacího procesu k RCH některého žáka školy nebo mají podezření, že by k němu mohlo dojít. V závěru každého školního roku pak situaci ve škole zhodnocují zpracováním dotazníků. Hodnocení situace RCH žáků pedagogy je dlouhodobě nepříznivé. Poukazují na stoupající agresivitu žáků nejenom mezi sebou ale i ve vztahu žák – učitel, žák – dospělý, stále častější kouření žáků, šikanu, lhaní, drzé chování, krádeže, nezáměr o vzdělávání (skryté záškoláctví). Za největší problém však považují to, že do naší školy nastupují žáci, kteří PP ignorují, mnohdy se již rizikově chovají a školy nemají téměř žádné kompetence, které by vedly k nápravě. Pedagogové uvádějí, že opakující se RCH žáků má vliv na chování ostatních žáků. Projevy rizikového chování jsou okamžitě řešeny pověřenými pracovníky školy, třídními učiteli a vedením školy ve spolupráci s rodiči žáků.

Velmi častá je spolupráce s Městskou policií v Mostě, Policií ČR, se Střediskem výchovné péče DYÁDA v Mostě, s PPP v Mostě a Litvínově, s kurátory pro mládež OSPOD Most

Informace rodičů

Pro potřeby rodičů jsou ve škole stanoveny konzultační hodiny metodiků prevence školy, třídních učitelů, výchovného poradce. Mimo tyto hodiny mohou rodiče neodkladné záležitosti týkající se

chování žáků konzultovat po upozornění vedením školy, které zajistí neodkladné řešení těchto situací bez narušení vzdělávacího procesu žáků. Zhodnotit vlastní názor na stav RCH žáků na naší škole mají možnost v závěru každého školního roku vyplněním anonymního dotazníku. Rodiče, situaci RCH na škole nevidí tak špatnou. Je nutné však zmínit, že značná část rodičů žáků se o chod školy a působení jejich potomka v ní zajímají minimálně nebo vůbec. Pokud rodiče uvádějí nějaké RCH žáků v naší škole, pak převážně ve chvílích, kdy mají pocit, že je ubližováno jejich dítěti. V poslední době častěji poukazují na šikanu a to v situaci, kdy je řešena neomluvená absence jejich dítěte v docházce do školy.

Informace žáků

V průběhu každého školního roku mohou žáci využít několik způsobů informování o RCH kohokoliv (i anonymně). Na začátku školního roku jsou seznámeni s výchovným poradcem a školním metodikem primární prevence a možnostmi spolupráce s nimi (konzultační hodiny nebo individuální setkání). V prostorách školy je umístěna „Schránka důvěry“. Na internetových stránkách školy funguje i pro tyto účely tzv. „Vrba školy“. V žakovských knížkách mají zapsanu e-mailovou adresu školy. Stav RCH žáků na naší škole žáci hodnotí zpracováním dotazníků anonymní formou v závěru každého školního roku. Žáci školy na otázku, zda se na škole vyskytuje RCH, odpovídají ANO. Poukazují na drzé chování spolužáků k učitelům, vulgární slova mezi spolužáky, kouření, nepřijatelné chování některých žáků ve vyučování (ignorace práce v hodině, úmyslné narušování průběhu hodiny) i o přestávkách, vandalismus - ničení školního majetku.

Informace z vyučovací hodiny

V rámci ŠVP je v předmětech ročníků mnoho témat, která se RCH dětí zabývají. Pedagogové dále citlivě reagují na neodkladné potřeby dětí svěřit se s problémem týkajícím se RCH, který je aktuálně tíží a po zvážení situace jej řeší okamžitě. Standardně je s žáky domlouván takový čas, který zajistí, aby se jejich problém vyřešil bez časové tísně.

Informace z konzultačních hodin ŠMPP

Konzultační hodiny stanoví ŠMPP vždy na začátku školního roku (dle možností vyplývajících z vlastního rozvrhu přímé výuky)

Zpětná vazba z informací na nástěnce PP

Nástěnka je umístěna u vstupních schodů do pater školy a zobrazuje aktuální informace, důležité kontakty, výsledky projektů, dotazníků, anket, práce žáků vyjadřující postoj k problematice RCH dětí a mládeže, fotografie z akcí konajících se v rámci PPPŠ.

Reakce na Internetové stránky

Internetové stránky zobrazují harmonogram akcí PPPŠ plánovaných pro aktuální školní rok, fotogalerii z akcí konaných v rámci PPPŠ i činností iniciovaných učiteli a žáky školy v průběhu školního roku, hodnocení PPPŠ.

Zprávy formou E-mailové adresy

Využívání e-mailových adres školy pro rychlou komunikaci žáků a jejich rodičů s pedagogy a vedením školy.

Informace ze schránky důvěry

Prostor poskytnutý pro příspěvky i anonymní sdělení kohokoliv umístěný ve vestibulu školy.

Informace ze žákovské knížky

Je využívána všemi pedagogy pracujícími s žákem. Hodnocení žáka více pedagogy více vykresluje jeho charakteristiku – případná nebezpečí RCH.

Telefonický kontakt

Žákům je do žákovských knížek zapsán seznam telefonních čísel na pedagogy školy, kteří se RCH zabývají.

ŠSPP RESPEKTUJE

Zákony:

- Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon);
- Zákon č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů;
- Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník;
- Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník;
- Zákon č. 109/2002 Sb., o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů;
- Zákon č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi;
- Zákon č. 167/1998 Sb., o návykových látkách a o změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů;
- Zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů;
- Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů;
- Zákon č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů;
- Zákon č. 372/2011 Sb., o zdravotních službách a podmínkách jejich poskytování (zákon o zdravotních službách), ve znění pozdějších předpisů;
- Zákon č. 65/2017 Sb., o ochraně zdraví před škodlivými účinky návykových látek, ve znění pozdějších předpisů;

Vyhlášky:

- č. 197/2016 Sb. Vyhláška, kterou se mění vyhláška č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních, ve znění pozdějších předpisů, a některé další vyhlášky
- č. 48/2005 Sb., o základním vzdělávání a některých náležitostech plnění povinné školní docházky, ve znění pozdějších předpisů;

Metodické pokyny a doporučení MŠMT:

- Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí a mládeže (Dokument MŠMT č. j.: 21291/2010-28) s přílohami
- Metodický pokyn ministryně školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci a řešení šikany ve školách a školských zařízeních (č.j. MSMT-21149/2016)
- Metodický pokyn MŠMT k jednotnému postupu při uvolňování a omlouvání žáků z vyučování, prevenci a postihu záškoláctví č.j. 10 194/2002 -14
- Metodický pokyn MŠMT k výchově proti projevům rasismu, xenofobie a intolerance č.j. 14 423/1999-22
- Metodický pokyn MŠMT k zajištění bezpečnosti a ochrany dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních zřizovaných Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy č.j. 37 014/2005-25
- Metodické doporučení MŠMT pro práci s individuálním výchovným programem v rámci řešení rizikového chování žáků č.j. MSMT 43301/2013

Dále:

- Krizový plán školy při rizikovém chování žáků s PAS
- Národní strategie primární prevence rizikového chování dětí a mládeže na období 2019 - 2027 MŠMT

Práva dítěte

Článek 2 - Nediskriminace - chránit děti před jakoukoliv formou diskriminace.

Článek 3 - Nejlepší zájem dítěte - musí být předním hlediskem při veškerých postupech týkajících se dětí.

Článek 12 - Názor dítěte - právo dítěte vyjádřit svůj názor a požadavek, aby byl vzat do úvahy ve všech záležitostech týkajících se dítěte.

Článek 13 - Svoboda projevu - dítě má právo na svobodu projevu.

Článek 29 - Cíle výchovy - výchova musí směřovat k rozvoji osobnosti dítěte, jeho nadání a k přípravě na aktivní život v dospělosti.

Článek 31 - Volný čas, rekreace a kulturní činnost - dítě má právo na odpočinek, volný čas, na účast ve hře a oddechové činnosti odpovídající jeho věku, jakož i svobodnou účast v kulturním životě a umělecké činnosti.

ŠSPP – KOMPETENCE ŽÁKŮ

Smyslem ŠSPP na naší škole je výchova dětí k odpovědnosti za své chování a jednání, aby rozpoznaly, které chování je rizikové a proč. Aby posléze byly schopny uvědomit si zdravotní, psychosociální a společenské dopady RCH, aby nabyly a osvojily si sociálních znalosti a dovednosti, které jim umožní kompetentní rozhodnutí ve vztahu k různým hrozbám RCH. Dále pak, aby znaly centra odborné pomoci a dokázaly je kontaktovat a jednat s nimi, bezpečně užívaly sociální sítě, byly schopny bezpečně a smysluplně využívat volný čas, chovaly se přirozeně eticky a bezpečně, orientovaly se v dopravní, branné a právní problematice, nabyly kladný vztah ke zdravému životnímu stylu, nabyly schopnost finanční gramotnosti.

ŠSPP VE VÝUCE

- systémové zavádění etické a právní výchovy, výchovy ke zdravému životnímu stylu, etický přístup v sexuální výchově a oblastí preventivní výchovy
- výchova k občanství a hrdosti z příslušnosti k národovosti a vlasti, branná výchova
- uplatňování různých forem a metod působení na jednotlivce a skupiny dětí a mládeže, zaměřeného na podporu rozvoje jejich osobnosti a sociálního chování
- průběžné sledování stavu prostředí ve škole, třídách či školském zařízení
- z hlediska rizik výskytu RCH a uplatňování různých forem a metod umožňujících včasné zachycení ohrožených dětí a mladistvých
- diferencované uplatňování preventivních aktivit a programů speciálně zaměřených na jednotlivé rizikové skupiny dětí a mládeže
- ekologická výchova péčí o životní prostředí kolem školy, ŠD, venkovního hřiště a v prostorách školy
- výchova ke kultivovanému projevu účastí na kulturně společenských akcích pro žáky

STRATEGIE SPOLUPRÁCE ŠKOLY S RODIČI

Způsoby seznámení rodičů s činností ŠMPP

Každý školní rok na úvodní schůzce rodičů žáků a školy je rodičům představen ŠMPP. Konzultační hodiny ŠMPP jsou vepsány žákům do žákovských knížek, po vzájemné dohodě s rodiči lze jednat s ŠMPP i mimo ně. Aktuality a různorodá témata problematiky PP a RCH jsou zveřejňovány na nástěnce primární prevence umístěné v hale školy. V průběhu školního roku jsou rodičům, prostřednictvím žáků, poskytovány materiály s kontakty na organizace zabývající se RCH. Informace o činnosti školy mohou rodiče získat také z internetové stránky školy. K prohlubování dobrých vztahů školy a rodičů organizuje škola akce, kterých se mohou rodiče nejenom účastnit, ale také je spoluorganizovat a zajišťovat jejich zdárný průběh. Své hodnocení PP na naší škole mohou rodiče vyjádřit v závěru každého školního roku, při vypracování dotazníku školy.

ŠSPP MPPŠ

Žákům je na začátku každého školního sděleno jméno školního metodika PP, kde učí, kdy má konzultační hodiny a kdy jej lze kontaktovat mimo ně, jsou průběžně seznamováni s podstatou funkce školního metodika PP a všemi možnostmi jakými lze upozornit pedagogy školy na možná nebezpečí RCH kohokoliv, nebo jiné problémy, které je trápí.

SEZNÁMENÍ PRACOVNÍKŮ ŠKOLY S ŠSPP

	Datum	Podpis ředitelky školy
Seznámení vedení školy s ŠSPP	1.9.2023	
Seznámení pedagogického sboru školy s ŠSPP	4.9.2023	

PREVENTIVNÍ TÝM ŠKOLY

1. Funkce preventivního týmu:

- řešení kázeňských přestupků žáků
- udělování sankcí za kázeňské přestupky
- sestavování, aktualizace programu primární prevence školy
- komunikace s rodiči
- komunikace se subjekty zabývající se prevencí RCH
- spolupráce s ostatními pedagogy v oblasti prevence RCH

2. Složení preventivního týmu:

Mgr. Hana Slapničková – ředitelka školy

Mgr. Libuše Bedrnová – zástupkyně I pro 1. st.

Mgr. Lenka Brunnerová – zástupkyně II pro 2. st.

Mgr. Simona Průšová – výchovný poradce

Mgr. Ludmila Prokopová – školní metodik primární prevence